

Danmark mangler en Minister for Åbenhed

AF OLE EGHOLM
Dansk Brancheanalyse

I Danmark har vi en minister for miljø, ligestilling, for integration og for kirke, og uden at sige, at disse ministerier måske er overflødige, så vil jeg da mene, at en **minister for åbenhed** ville være mindst lige så relevant.

Åbenhed er noget de fleste af os gerne vil have - bare det ikke rammer os selv!

De fleste af os er enige om, at åbenhed er nøglen til information, der er nøglen til viden og større kompetencer og dermed porten til større velfærd. Jo mere vi ved, jo mere kan vi lære af. Vi kan undgå at begå de samme bommerter, og vi kan lære af "best practice". Viden er fundamentet for vores velfungerende informationssamfund.

Alligevel har vi - både i erhvervslivet og i det offentlige - kaskader af forklaringer om, hvorfor ting ikke kan tåle at se dagens lys. Det drejer sig ikke alene om, at journalister ikke kan se politikernes kalendere, det drejer sig også om en forestilling om, at "jævne folk" ikke har godt af at vide for meget - for så kunne de bare blive misundelige. Vi skulle jo nødig blive et Se-og-Hør-samfund.

På Christiansborg ser det ud til, at "blå blok" synes, at alting er så hårdt for erhvervslivet og "de rige", at større åbenhed om økonomi og skatteforhold blot vil gøre ondt værre. "Rød blok" ville muligvis gerne have mere åbenhed i erhvervslivet, men vil næppe have det i kvalitetsvurderinger af offentlige institutioner som skoler og hospitaler. Ja egentlig ved vi ikke, hvad rød og blå blok ønsker omkring åbenhed, for problemet er, at de ikke forekommer at tænke meget over det.

Åbenhed skal tænkes ind i alle sammenhæng, på samme måde som ligestilling og miljø. Den største landvinding indenfor åbenhed i erhvervslivet i de seneste år er efter min opfattelse indførelsen af det på internettet tilgængelige ejendomsregister (www.ois.dk), og efterfølgende af offentliggørelsen af alle handelspriser på fast ejendom siden 1992. Mange strittede imod før offentliggørelsen, men nu bruges det flittigt af ejendomsmæglere, ejendomskøbere, analytikere, investorer, långivere og alverdens andre og giver en meget bedre forståelse af ejendomsmarkedets udvikling. Har det givet skandaler? Næh.

Der er mange områder vi kunne sætte ind på. Vi kan glæde os over, at vi har et forholdsvis åbent retssystem, som vi synes er en af demokratiets grundsten. Men til gengæld har vi et forfærdeligt hemmeligt skattesystem. Her flyttes milliarder, og vi aner ikke hvad der foregår. Hverken om, hvem der betaler hvad, og ej heller om, hvem der løber fra regningen. Senest kan vi læse, at SKAT har vundet en halv milliard fra en større virksomhed, men vi aner ikke hvem det er! Mens politiet er gode til at bede samfundet om hjælp når fysiske forbrydelser foretages, så har SKAT tilsyneladende aldrig brug for hjælp, for de vil slet ikke fortælle hvad de roder med. SKAT er en slags hemmeligt politi. I forhold til SKAT kan en åbenhedsminister gøre meget store fremskridt.

Men der er også mange andre domæner hvor vi kan tænke åbenhed ind. På det erhvervspolitiske kan vi gøre mange fremskridt. Vi bør stille flere krav til virksomhedernes åbenhed i deres årsregnskaber (her har den nuværende regering slækket kravene med påskud om at det vil "lette" virksomhedens administrative byrder!). Større åbenhed fra erhvervslivet omkring simple ting som deres omsætning, antal ansatte, præcise ejerforhold kan måske være

irriterende for den enkelte, men vil utvivlsomt gavne den samlede forståelse for erhvervslivets spillere, hvilket på sigt giver et sundere erhvervsliv. Ja vi bør nok overveje, at alle erhvervsdrivende, også enkeltmandsvirksomheder, filialer, I/S'er, foreninger osv bør have offentligt tilgængelige årsregnskaber.

Men hvad med åbenhed indenfor skolesystemet? Oversigt over, hvilke skoler der har de bedste og værste elever i de nationale tests? Åbenhed omkring den danske bilpark, i stil med ejendomsregistret? Åbenhed omkring private personers skattebetalinger og formueforhold? Åbenhed omkring hvem der har bestået hvilke uddannelser i det danske uddannelsessystem? Åbenhed vil ikke alene kunne sikre samfundet årlige mange-milliard-indtægter, idet det vil være et solidt værn imod for mange sorte penge i samfundet. Åbenhed omkring, hvem der betaler hvor meget i skat vil da gøre, at jeg ville vide, hvem jeg skulle klappe på ryggen og sige "tak" til. Og jeg synes ærligt talt, at vi skylder at give de store bidragsydere en stor tak! Jeg aner ærligt talt ikke hvem de er - og hvem de ikke er!

Eller hvad med åbenhed omkring hvem, der modtager hvor meget i offentlige ydelser? Tanken kan være slem, men særdeles relevant for at sikre, at uberettigede personer overvejer en ekstra gang, inden de stiller sig op i køen.

Åbenhed er måske også lempelser af den restriktive videoovervågningslov, hvor man i dagens underlige Danmark tilsyneladende nærmest er kriminel, hvis man i sit eget hjem filmer når en hjemmehjælper lænser ens pung. Måske vi også vil undgå langt mere kriminalitet ved mere liberale regler for videoovervågning?

Jeg mener, at åbenhed i sig selv vil kunne spare den ærlige del af befolkningen for adskillige procent i marginalskat – og jeg mener også, at det er det, vi skal bruge noget af åbenheden til.

Vi bor mere end nogensinde i et samfund, hvor åbenheden er kommet over os. Facebook og Google har givet vores åndelige samfund enorme landvindinger, må vi indrømme. Internettet har overhalet os selv og vores lovgivning indenom. Åbenhed er en meget stærk hjælp til bedre opførelse. I gamle dage var vi bange for "Big Brother", den onde diktator (med tanke på Sovjetunionen) der overvågede alt. Men vi er blevet klogere. Vi konstaterer, at åbenheden netop hjælper demokratiet, netop hjælper vores velfærd, og ikke mindst hæmmer mulighederne for kriminelle og lyssky forretninger. Åbenhed er også en af demokratiets grundsten, på samme måde som ytringsfrihed, lige og åben ret for loven, valgfrihed osv.

Jeg synes derfor at vi skal arbejde for at få en **minister for åbenhed**, og jeg ville ønske, at alle partier på Tinge - både rød og blå blok - fik en meget mere velfunderet politik for, hvordan de vil sikre mere åbenhed i samfundet.